

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΑΤΡΑΜΑΛΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η εποχή μας είναι εποχή της Κινητικότητας. Οι άνθρωποι μετακινούνται από τόπο σε τόπο, είτε ατομικά είτε ομαδικά. Πρόκειται για το φαινόμενο της περιηγήσεως ή του Τουρισμού, όπως συνήθως στις ημέρες μας λέμε. Είναι ένα φαινόμενο με παγκόσμιες διαστάσεις που επηρεάζει εκατομμύρια ανθρώπους.

Η χώρα μας βρίσκεται στο επίκεντρο του σύγχρονου αυτού «νομαδισμού». Όπως γνωρίζουμε, κάθε χρόνο επισκέπτονται την Ελλάδα πλέον των 20.000.000 περίπου ξένοι περιηγητές ή τουρίστες. Χιλιάδες επίσης Έλληνες ταξιδεύουν είτε στο Εσωτερικό είτε στο Εξωτερικό.

Ένας επίσης μεγάλος αριθμός Ελλήνων απασχολούνται με τα λεγόμενα «Τουριστικά Επαγγέλματα» και ολόκληρος ελληνικός πληθυσμός δέχεται τις επιπτώσεις και επιδράσεις του φαινομένου, όταν ληφθεί υπό όψη ότι σε ένα ή το πολύ δύο Έλληνες αντιστοιχεί ένας ξένος, ιδίως την περίοδο του καλοκαιριού.

Ο Τουρισμός, σαν φαινόμενο της σύγχρονης εποχής θέτει πολλά προβλήματα, αλλά δημιουργεί και δυνατότητες της χριστιανικής παρουσίας και ορθοδόξου μαρτυρίας. Αξίζει λοιπόν τον κόπο ν' ασχοληθούμε και με το σύγχρονο αυτό φαινόμενο, που επηρεάζει και την προσωπική αλλά και την εθνική και θρησκευτική και πολιτιστική μας ζωή και δράση.

Η σύγχρονη ζωή χαρακτηρίζεται από μια άνευ προηγουμένου κινητικότητα των ανθρώπων. Οι άνθρωποι της εποχής μας κινούνται χάρις στα άφθονα μεταφορικά μέσα, και μετακινούνται συνεχώς.

Κινούνται καθημερινά για να πάνε στην εργασία τους για να κάνουν τα ψώνια τους, για να λύσουν ζητήματα τους στις Δημόσιες Υπηρεσίες• για θέματα υγείας στα Νοσοκομεία- για ψυχαγωγία στις άλλες χώρες, για να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς, συνήθειες, έθιμα, ιστορία, κινούνται σε Κέντρα και Αίθουσες Θεαμάτων κλπ.

Οι σύγχρονοι άνθρωποι μετακινούνται επίσης κάθε Σαββατοκύριακο, στις αργίες των μεγάλων εορτών (Χριστούγεννα, Πάσχα, Πεντηκοστή), στις ετήσιες θερινές διακοπές κλπ. Την πιο όμως χαρακτηριστική εικόνα της κινητικότητας της εποχής μας τη βλέπουμε στο παγκόσμιο φαινόμενο του Τουρισμού και της Μεταναστεύσεως.

Οι άνθρωποι σήμερα ταξιδεύουν στις άλλες χώρες για εργασία, για σπουδές, για ψυχαγωγία.

Ο περιηγητής ιδίως είναι ένας κοσμοπολίτικος οικουμενικός τύπος ανθρώπου. Το σπουδαίο δε είναι, ότι η παρουσία του σ' όλα τα μήκη και πλάτη της Υδρογείου έχει δημιουργήσει μια αντίστοιχη ατμόσφαιρα. Όποιασδήποτε άνθρωπος, γνωρίζοντας μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα, μπορεί να ταξιδεύσει σ' ολόκληρο τον κόσμο, συναντώντας παντού το ίδιο κοσμοπολίτικο και οικουμενικό περιβάλλον και νιώθοντας σαν στο σπίτι του. Έτσι γίνεται κάθε μέρα πιο βέβαιο ότι ό -πλανήτης μας έχει γίνει μία μικρή γειτονιά. Ποιο όμως είναι το νόημα του «σημείου» αυτού;

Τις προ-αστικές γενεές της ανθρωπότητας χαρακτήριζε ή έν-ρίζωση και ή στατικότητα. Οι παλαιότεροι άνθρωποι ήσαν περισσότεροι ριζωμένοι στο τόπο τους και δεμένοι με την ιδιαίτερη πατρίδα τους.

Μερικοί μάλιστα λαοί, όπως οι Κινέζοι, είχαν κτίσει και ψηλά τείχη (τω Σινικό Τείχος, για να μη επικοινωνούν με άλλους λαούς. Η απομόνωση αυτή, όπως ήταν επόμενο, δημιουργούσε μία καχυποψία προς τους άλλους και μία εχθρότητα. Γι' αυτό και οι συγκρούσεις μεταξύ των γειτονικών κυρίως λαών ήσαν συνεχείς.

Η κινητικότητα της τελευταίας πεντηκονταετίας και ιδιαίτερα της εποχής μας και ή επικοινωνία μεταξύ των

λαών εξουδετέρωσε σε μεγάλο βαθμό την καχυποψία, την εχθρότητα και τις πολεμικές συγκρούσεις, έφερε κοντύτερα τους ανθρώπους δημιούργησε όμως νέες μορφές εντάσεως των λαών με το φαινόμενο της μεταναστεύσεως κ.λ.π.

Είναι όμως γεγονός ότι ή σύγχρονη πολυκινητικότητα συμβάλλει στη συνδιαλλαγή μεταξύ των λαών και απεργάζεται το πέρασμα της ανθρωπότητας στη φάση της υπερεθνικότητας στην εποχή της Οίκουμενικότητας και στην Παγκοσμιοποίηση.

Η σημερινή πολυκινητικότητα και η επικοινωνία, με άλλα λόγια, αναφέρονται στο Σχέδιο του Θεού για τη δημιουργία μιας παγκόσμιας κοινότητας. Τα προβλήματα όλων των λαών ξεπερνούν πια τα σύνορα τους και τους υποχρεώνουν σε μία διεθνή και παγκόσμια συνεργασία.

Ο υπερπληθυσμός, ή άνιση κατανομή των αγαθών και των διαφόρων προϊόντων, οι συνέπειες του φυσικού κακού με τους λοιμούς, λιμοί, σεισμοί, κλπ.) καθώς και του ηθικού κακού (βία, εγκληματικότητα) οδηγούν τους λαούς στη δημιουργία μεγάλων συνασπισμών και παγκοσμίων οργανισμών.

Κάτω από το πρίσμα αυτό ή κινητικότητα και επικοινωνία των λαών μοιάζει με ένα κάρβουνο που άναψε ο Θεός και έθεσε σε κίνηση την ατμομηχανή της ανθρωπότητας με σκοπό να οδηγήσει τους ανθρώπους στην παγκόσμιο κοινωνία.

Βέβαια, ή κοινότητα αυτή δεν θα είναι ή βασιλεία των Ουρανών. Η «καινή Ιερουσαλήμ», δεν είναι βέβαια η πραγματικότητα του κόσμου τούτου. Η παγκόσμια κοινότητα θα είναι ή Βασιλεία του Θεού επί της γης για την επικράτηση της οποίας προσεύχονται οι Χριστιανοί από τον καιρό του Κυρίου μας Ιησού.

Η παγκόσμια κοινότητα είναι ή μεγάλη εκείνη χρονική περίοδος της ιστορίας της ανθρωπότητας για την όποια μιλάει ή Αποκάλυψη (κεφ. Κ'). Η χιλιετής βασιλεία του Χρίστου, για την όποια κάνει λόγο ή Αποκάλυψη είναι μία μακροχρόνια ιστορική περίοδος της ανθρωπότητας, Κατά την περίοδο αυτή θα ολοκληρωθεί ό θρίαμβος του Χριστιανισμού με την παγκόσμια διάδοση του Ευαγγελίου και με την καθολική έπι-κράτηση της χριστιανικής αγάπης.

Βρισκόμαστε σίγουρα στα πρόθυρα της παγκόσμιας κοινότητας παρά τις ανατινάξεις που κάνει ό διάβολος στα γεφύρια της ιστορικής πορείας της ανθρωπότητας σε σχέση με την κοινή συμβίωση των ανθρώπων επί της γης, ή παγκόσμια αυτή προσπάθεια θα ολοκληρωθεί με την ίδρυση της παγκόσμιας κοινότητας των ανθρώπων.

Τα Θετικά και τα Αρνητικά στοιχεία

α) **Τα θετικά στοιχεία:** Ο Τουρισμός αναπτύχθηκε όχι μόνο διότι με τα σύγχρονα μέσα μεταφοράς (αυτοκίνητο, αεροπλάνο) διευκολύνθηκε ή μετακίνηση των ανθρώπων. Η βασική προϋπόθεση αναπτύξεως του τουρισμού είναι και ή κατάκτηση του ελεύθερου χρόνου. Κανονικές άδειες, οι ετήσιες διακοπές από την εργασία, είχαν και συνεχίζουν να έχουν σαν φυσική συνέπεια και τη δυνατότητα της κινητικότητας των συγχρόνων ανθρώπων, τον τουρισμό. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι ό τουρισμός είναι αναπόσπαστο μέρος του δικαιώματος του ελεύθερου χρόνου των συγχρόνων ανθρώπων.

Μέσα στα πλαίσια πάλι του ελεύθερου χρόνου, ο Τουρισμός ή καλύτερα οι περιηγήσεις ποικίλου χαρακτήρα, είναι μία ευκαιρία για ψυχοσωματική ανάπαυση του σύγχρονου εργαζομένου ανθρώπου.

Η διακοπή από την εργασία, ή αλλαγή τρόπου ζωής είναι μία ευκαιρία για τον εργαζόμενο άνθρωπο να ανανεώσει τις σωματικές και πνευματικές του δυνάμεις, να δώσει νόημα και σκοπό στον ολοένα και αυξανόμενο ελεύθερο χρόνο του.

Η μετακίνηση των συγχρόνων ανθρώπων από χώρα σε χώρα άνοιξε νέες προοπτικές για την γνωριμία και επικοινωνία μεταξύ των λαών. Ο Τουρισμός κατήργησε τα σύνορα και δημιουργεί ολοένα και πιο στενούς δεσμούς μεταξύ των διαφόρων λαών.

Έτσι λαοί που άλλοτε θεωρούνταν «εχθροί» και χωρίζονταν με τείχη αντιπάθειας και φυλετικού μίσους, τώρα επικοινωνούν ελεύθερα, αλληλογνωρίζονται και δημιουργούν φιλικές σχέσεις μεταξύ τους.

Η επικοινωνία αυτή συμβάλλει οπωσδήποτε στην εδραίωση της διεθνούς και παγκόσμιας ειρήνης. Η γνωριμία μεταξύ των λαών διευκολύνει ασφαλώς την μείωση της έχθρας και της εντάσεως και διευκολύνει τη δημιουργία φιλικών σχέσεων, που μπορεί να γίνονται ολοένα και πιο ειλικρινείς.

Ο Τουρισμός και γενικότερα οι εναλλακτικές μορφές του είναι επίσης πηγή οικονομικής ωφέλειας για τα διάφορα κράτη. Το ξένο συνάλλαγμα, όπου αυτό πλέον υπάρχει και που φέρνει ο τουρισμός στην Ελλάδα είναι κάθε χρόνο και περισσότερο. Οι κάτοικοι των τουριστικών τόπων ή των προσκυνημάτων (νησιών, αρχαίων πόλεων, ιερών Μονών, Προσκυνημάτων κλπ.) έχουν σημαντικά αυξήσει τα οικονομικά τους, έξ αιτίας της τουριστικής κινήσεως.

β) Αρνητικά στοιχεία: Η μετακίνηση όμως τόσων χιλιάδων ή καλύτερα εκατομμυρίων συνανθρώπων μας δεν μπορεί παρά να παρουσιάζει και μειονεκτήματα. Όλοι μιλούν γι' αυτά.

Η είσοδος και στη Χώρα μας εκατομμυρίων ανθρώπων διαφόρων λαών, διαφόρων θρησκευμάτων και ποικίλων ηθών και εθίμων δημιουργεί τον κίνδυνο της αλλοιώσεως, της πολιτιστικής, εθνικής και θρησκευτικής ταυτότητας του λαού μας.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο τουρισμός δημιουργεί μια φανερή και χειροπιαστή πρόκληση στο ελληνορθόδοξο ήθος. «Δεν φέρνει βέβαια μόνο ο τουρισμός την διαφθορά. Αυτή ταξιδεύει πολύ γρηγορότερα με τον κινηματογράφο, το ακατάλληλο έντυπο, την τηλεόραση, τα mms και κυρίως τις πικάντικες και ακατάλληλες ιστοσελίδες στο παγκόσμιο διαδίκτυο.

Ο Τουρισμός ίσως σήμερα να την επιταχύνει και να την χειροτερεύει κατά τούτο: ότι το ζωντανό πρότυπο με τη μίμηση που προκαλεί, οδηγεί, τους νέους ιδίως, σε «απολήξεις», όπου μόνοι τους θά έφταναν, άλλα πολύ αργότερα και υσττέρα από μεγάλη ωριμότητα. (Εφημερίδα «Βήμα»).

Αυτό ακριβώς είναι για την Ελλάδα το αρχικό και το έσχατο πρόβλημα του τουρισμού ή των απρόσεκτων περιηγήσεων : ή πρόκληση στα ήθη, το ψεύτισμα της ζωής, ή αλλοτρίωση των αρχών και των αξιών των Ελλήνων και ιδιαίτερα των νέων από τον παραδοσιακό ελληνορθόδοξο πολιτισμικό τρόπο ζωής.

Αυτή ή χωρίς σύνορα παντοκρατορία της σάρκας, είτε στην ήπια μορφή της, είτε στις ακραίες εκδηλώσεις της, πιο πολύ, αντιπροσωπεύει ένα έξαλλο υπερτονισμό του ζωικού και χωματένιου στοιχείου της υπάρξεως και αποτελεί μία από τις νέες μορφές ειδωλολατρίας.

Ο Τουρισμός, εξάλλου, σε όλο τον κόσμο συμβάλλει σε μία έξαρση του φαινομένου της εγκληματικότητας και ιδιαίτερα της νεανικής.

Βασικός συντελεστής τόσο της εγκληματικότητας όσο και της διαφθοράς των χρηστών ηθών είναι και η ανωνυμία. Ο σημερινός μαζικός τουρισμός, με τα ανώνυμα ξενοδοχεία, κάμπινγκς, σπίτια, δωμάτια κλπ. είναι το πιο κατάλληλο έδαφος για την κυκλοφορία κάθε είδους παρανομίας και ανηθικότητας.

Τελικά επισημαίνουμε τον κίνδυνο αν δούμε μόνο την θάλασσα και τον ήλιο της πατρίδας μας σαν την μετατροπή της τουριστικής κινήσεως σε κερδοσκοπική και μόνο σκοπιμότητα. Το μειονέκτημα αυτό έχει δύο πλευρές: την πρώτη, αντιπροσωπεύει ο τουρίστας, που διαθέτει χρήμα και νομίζει πως με αυτό μπορεί ν' αγοράσει τα πάντα. Και την άλλη την συναντάμε στους δικούς μας συνανθρώπους.

Ο τουρίστας, στα μάτια μας σχεδόν από κανένα φορέα δεν αντιμετωπίζεται πια σαν άνθρωπος-εικόνα Θεού-ψυχοσωματική οντότητα, άλλα κυρίως ως οικονομικός δείκτης, αριθμός, σαν πορτοφόλι. Ο ανθρώπινος διττός παράγοντας αγνοείται ολότελα. Όλα παίρνουν την κερδοσκοπική τους σκοπιμότητα, που μερικές φορές καταλήγει να είναι καθαρή κλεψιά!

θα κλείσουμε τον κατάλογο αυτό των μειονεκτημάτων του τουρισμού με κάτι που έγραψε μια Αγγλίδα δημοσιογράφος: «Υπάρχει σοβαρός φόβος, ότι οι πατροπαράδοτες αρετές, αρχές και διαχρονικές πολιτισμικές αξίες και ήθη των Ελλήνων όπως ή αγαθότητα, ή φιλοξενία και ή γενναιοδωρία θα υποχωρήσουν ή υποχωρούν μέρα με την ημέρα μπροστά στις συμφεροντολογικές αναγκαιότητες της τουριστικής βιομηχανίας και στις εναλλακτικές σύγχρονες μορφές του» !

Α) Ευθύνες και υποχρεώσεις: Ο Τουρισμός δεν προσφέρει μόνο μία ευκαιρία για οικονομική ωφέλεια, αλλά δημιουργεί ευθύνες και υποχρεώσεις. Όλοι αυτοί οι τουρίστες με τα βλέμματα τους, που δεν είναι πάντα ύποπτα και δεν πρέπει να τα βλέπουμε έτσι, ως χριστιανοί, αλλά πολλές φορές είναι και φιλικά και ειρηνικά και αδελφικά κάτι θέλουν να μας πουν.

Αραγε σκεπτόμαστε να τους κοιτάζουμε και εμείς στα μάτια με κάποια κατανόηση και αγάπη και με αίσθημα γνωριμίας αληθινής ή φεύγομε συνήθως από κοντά τους από προκατάληψη, μεμψιμοιρία, ολιγογραμματοσύνη και δικαιολογημένο από ανασφάλεια και άγνοια όσων εμείς κατέχουμε φόβο;

Τους ξένους επισκέπτες μας όπου και αν αυτοί περιηγούνται δεν πρέπει να τους παραβλέπομε ούτε να τους περιφρονούμε. Χρειάζονται και αυτοί ειδική πνευματική μεταχείριση κατανοήσεως και χριστιανικής αποδοχής και αγάπης.

Εδώ, ας ξαναθυμηθούμε τη διακονική και υπηρετική λειτουργία των ορθοδόξων πιστών χριστιανών στο σύγχρονο κόσμο μας. Χρειάζεται βέβαια έμπνευση και πρωτοβουλία για να υποδεχτεί κανείς κάποιο ξένο και να του μεταδώσει κάτι από την καρδιά του, από την ελληνική παράδοση, κουλτούρα, ιστορία και πλούσια πνευματική και θρησκευτική κληρονομιά.

Η επαφή μας με τους ξένους που σήμερα με την κατάργηση των συνόρων είναι παρά ποτέ επιβεβλημένη και αναγκαία δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο σε μία ψυχρή και φαινομενική εξωτερική ξενάγηση ή σε μία οικονομική και μάλιστα του χειρίστου είδος συναλλαγή. Αλλά οφείλει να απλώνεται και σε άλλα πολύπλευρα επίπεδα και να αναφέρεται και σε θέματα ουσιαστικότερης πνευματικής και λοιπής επικοινωνίας μας.

β) Η επιλογή του καλού: Μία μορφή χριστιανικής διακονίας του λαού μας στα θέματα του τουρισμού είναι να τον μάθουμε και από την Εκκλησία μας να μη δίνει σημασία στα έξαλλα και στα προκλητικά, αλλά να διαλέγει ότι καλά βρίσκει στους ξένους και είναι περισσότερα αυτά από τα κακά. Ο μιμητισμός μας δεν πρέπει να αναφέρεται στην κακέκτυπη αντιγραφή των κακών παραδειγμάτων των λίγων ή των πολλών ξένων.

Εμείς ως μέλη της Εκκλησίας του Χριστού και οι συμπατριώτες μας πρέπει να μάθουμε να ανακαλύπτουμε και να μιμούμαστε τις καλές πλευρές των επισκεπτών μας.

Πρέπει να βοηθήσουμε ώστε να καλλιεργηθεί στο λαό μας το πατερικό και παραδοσιακό χάρισμα της διακρίσεως, που είναι κύριο γνώρισμα των ώριμων πνευματικών ψυχών που χωρίς φόβους και ενδοιασμούς μπορούμε να σταθούμε στα πόδια μας.

Οφείλουμε θεσμικά να συντελέσουμε ώστε να δοθούν στους ανθρώπους των χωριών, όσοι έχουν ακόμη μείνει σε αυτά, αλλά και των πόλεων, και των προσκυνημάτων και των ιερών μονών μας, αξίες και φίλτρα πνευματικά τέτοια, τέτοια που θα καθορίζουν ότι διακινεί και μεταφέρει το πλούσιο τουριστικό ποτάμι και στη χώρα μας και στις ψυχές μας.

Ακόμη από την Εκκλησία και με κάθε μέσο οφείλουμε από τις μικρές ηλικίες να καλλιεργήσουμε την ιδέα ότι ο τουρισμός με τις ποικίλες μορφές και σύγχρονες εικόνες του, είναι μία μορφή χαράς, ξεκούρασης και πνευματικής ανατάσεως και γνωριμίας με αρχές και αξίες διαχρονικές και όχι μία αφορμή αποχαλινώσεως και ξε-διαντροπιάς.

Οι ξένοι μας επίσης οφείλουν να μάθουν, αν ήδη δεν το γνωρίζουν ότι ο άνθρωπος δεν παύει να είναι άνθρωπος και όταν φεύγει από τη χώρα του και έρχεται άγνωστος σε κάποιο άλλο τόπο. Και οι δικοί μας όμως πρέπει να διδαχτούν ότι, όταν κανείς αποκτά πρόσκαιρες και εφήμερες ηδονιστικές "φιλίες και δεσμούς περιστατικούς," ή ηθική καλλιέργεια και ή ηθική καταξίωση της ανθρώπινης υπάρξεως και της αληθινής ζωής δεν διακόπτεται και δεν εξαφανίζεται.

Αν συνεχίζουμε να δείχνουμε στους ξένους μας τον "mousaka" ή το σουβλάκι και το συρτάκι" ή την αχαρκτήριστη συμπεριφορά των οδηγών των ταξί και των άλλων μέσων επικοινωνίας ή τα άλλα πρόσκαιρα

και χωρίς ήθη και αξίες θέματα που δεν μας τιμούν και δεν φέρνουν και τα επιθυμητά αποτελέσματα, θα εισπράττουμε τον μη σεβασμό και την απαξίωση από τους κατά εκατομμύρια κάθε χρόνο επισκέπτες μας.

Ιδιαίτερα ο φιλότιμος κατά τα άλλα ακόμα, λαός μας κυρίως των τουριστικών περιοχών και προσκυνημάτων πρέπει να μάθει να είναι ψύχραιμος, συνετός, φιλόξενος και ιδιαίτερα πιστός και τίμιος σε όλα.

Ιδιαίτερη οφείλει να είναι και η πνευματική φροντίδα της Εκκλησίας μας. Χρειάζεται ειδική ποιμαντική και σχετική παιδεία και κατήχηση και για να προφυλαχθούν οι κάτοικοι αλλά και οι εργαζόμενοι των τουριστικών και πολιτισμικών μνημείων και περιοχών από τον δαίμονα της οικονομικής εκμεταλλεύσεως και της κερδοσκοπικής απληστίας.

Υπάρχουν οικογένειες, που βγάζουν από χίλιες δυο πηγές χρήματα και παράλληλα δε διστάζουν να στέλνουν τα μικρά παιδιά τους — αγόρια και κορίτσια — σε εργασίες, που, για λίγα περισσότερα χρήματα, θέτουν οπωσδήποτε σε πειρασμό και σε δοκιμασία την ηθική τους υπόσταση. Μ' αυτό τον τρόπο γίνεται ένα ξεπούλημα αθών ψυχών «αντί πινακίου φακής».

γ) Μορφές ορθόδοξου μαρτυρίας: Η Ελλάδα μας είναι ο χώρος όπου υπάρχει και ο πλούτος της μοναδικής ορθόδοξης ζωής και κληρονομιάς, όπως αυτό φαίνεται σε κάθε προσκύνημα. Κάθε γωνιά της ελληνικής γης είναι και ένας άγιος τόπος, καθαγιασμένος με την προσευχή των Αγίων της Εκκλησίας μας και με το αίμα των Μαρτύρων της ορθοδοξίας μας.

Μεγάλη σημασία έχει ή δημιουργία ευκαιριών ελεύθερης πνευματικής συζητήσεως και επικοινωνίας γύρω από τρέχοντα ή θεμελιώδη προβλήματα της ζωής. Δεν πρέπει να αμφιβάλλουμε ούτε να έχουμε τον παραμικρό ενδοιασμό ότι υπάρχει δίψα και μάλιστα μεγάλη πάνω σε θέματα πνευματικά και ότι υπάρχουν και ωραίες και πρωτότυπες ιδέες στους σημερινούς ξένους μας και γενικότερα τους ανθρώπους που επισκέπτονται την Ορθόδοξη Ελληνική Χώρα μας.

Ιδιαίτερη βοήθεια προσφέρουν τα ξενόγλωσσα βιβλία και έντυπα, τα οποία μπορεί και πρέπει να ετοιμάζονται και να προσφέρονται στους ξένους μας στους διάφορους χώρους ορθόδοξης ζωής, όπως είναι οι Ναοί, οι Μονές, τα Προσκυνηματα κλπ.

Ειδικές μορφές χριστιανικής μαρτυρίας στην τουριστική κίνηση είναι επίσης τα συνέδρια μεταξύ των χριστιανών και ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων των διαφόρων χωρών μας σε ευρωπαϊκό ή διεθνές και διαθρησκευτικό επίπεδο, καθώς και τα σωστά οργανωμένα από τους επίσημους φορείς της Εκκλησίας μας ιερά προσκυνηματα-ιεροαποδημίες στους καθιερωμένους αγίους τόπους της Χριστιανικής Εκκλησίας.

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να επισημάνουμε και τις πρωτοβουλίες ορισμένων Ιερών Μητροπόλεων, πού οργανώνουν ταξίδια ή Κατασκηνώσεις για ελληνόπουλα της Ομογένειάς μας του Εξωτερικού. Πρόκειται ασφαλώς για θαυμάσιες ευκαιρίες ουσιαστικής προσφοράς σε παιδιά και νέους που ζουν μακριά από την Πατρίδα μας, τον τόπο της καταγωγής των γονέων τους ή των ιδίων των παιδιών.

Σημαντικές τα τελευταία χρόνια και οι ποιμαντικές κινήσεις της Ποιμαίνουσας Εκκλησίας μας με την θεσμοθέτηση Ειδικού Συνοδικού Γραφείου αναπτύξεως των προσκυνηματικών περιηγήσεων, δημιουργίας Ημερίδων και Σεμιναρίων με θέματα τον Θρησκευτικό Τουρισμό και διεξαγωγή σε επίπεδο Πανελλήνιο ή Πανευρωπαϊκό, μαθητικών διαγωνισμών που αναδεικνύουν θρησκευτικούς δρόμους και προσκυνηματικές περιηγήσεις όπως τα Βήματα του Αποστόλου Παύλου, οι Παναγιές των νησιών μας κ.λ.π. Αλλά κι εδώ υπάρχουν τεράστια περιθώρια βοήθειας, συνεργασίας και πνευματικής διακονίας και προσφοράς εκ μέρους της Εκκλησίας μας.

Όλα αυτά και πολλά άλλα που σημειώθηκαν φανερώνουν πως ο τουρισμός για την Ελλάδα, πέρα και πάνω από όλα, έχει το κατ' εξοχήν νόημα της επαφής των ξένων με την Ορθοδοξία, όχι μόνο σαν μία αφηρημένη έννοια, ή μόνο σαν φολκλορικές ακατανόητες εκδηλώσεις την κουλτούρα, τα ήθη τα έθιμα και γενικότερα την ζωή της. Ο Τουρισμός στην Ελλάδα σημαίνει όλο και πιο έντονα την «ώρα της Ορθοδοξίας-η ώρα της Εκκλησίας της Ελλάδος».

Το πρόβλημα υφίσταται και παραμένει σοβαρό αν εμείς, οι σημερινοί ορθόδοξοι πιστοί-Μέλη της Εκκλησίας μας, μπορούμε να γίνουμε οι φορείς αυτού του πνεύματος και της παραδόσεως της Ορθοδοξίας

της Εκκλησίας μας προς τους αδελφούς ξένους επισκέπτες μας.

Δ) Προυποθέσεις

Για μια θετική επικοινωνία με τους ξένους αδελφούς μας χρειάζονται διάφορες εκ μέρους μας των Στελεχών και των Συνεργατών της Εκκλησίας σημαντικές προϋποθέσεις. Πρωταρχική σημασία έχει ή γνώση μιας ξένης γλώσσας. Χωρίς την προϋπόθεση αυτή, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για επικοινωνία μας. Και όσοι από τους νέους μας σπουδάζουν οφείλουν και όχι μόνο αυτοί, οπωσδήποτε στο θέμα αυτό να βοηθήσουν αποτελεσματικά, μαθαίνοντας μια ή δύο ξένες γλώσσες .

Οι πρώτοι χριστιανοί είχαν το χάρισμα της «γλωσσολαλίας» (Α' Κορ. ιβ' 10, ιδ' 2-1Β), μιλούσαν δηλαδή ξένες γλώσσες με την έμπνευση και καθοδήγηση του Άγιου Πνεύματος.

Το φαινόμενο αυτό, εκδηλώθηκε αμέσως, κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, σαν ένα από τα πρώτα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, για την οικοδόμηση της "Εκκλησίας, του σώματος του Χριστού, για την ενότητα της ανθρωπότητας και την ενοποίηση του κόσμου μας, που από την εποχή της Βαβέλ ήταν διηρημένος.

Τώρα βέβαια το χάρισμα αυτό αποκτάται με κόπο και προσπάθεια μεγάλη. Αξίζει όμως τον κόπο να μάθει κανείς μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα — στην εποχή της επικοινωνίας — όχι μόνο για τη διακίνηση του εμπορίου ή την ανάπτυξη της επιστήμης, η γενικότερα της οικονομίας σήμερα αλλά και για την μετάδοση και την επιβεβλημένη διάδοση του χριστιανικού μηνύματος.

Υπάρχει πάντοτε βέβαια και η άλλη πλευρά του νομίσματος. Πολλοί από τους πιστούς μας πηγαίνουν ή θα πάνε κάποτε στο εξωτερικό, σαν τουρίστες ή για τις σπουδές κλπ. Πώς φαντάζεται κανείς τη στάση ενός ορθοδόξου μέσα στο περιβάλλον μιας ξένης χώρας άθρησκης, ειδωλολατρικής, ετερόδοξης;

Πρέπει να γνωρίζουμε ότι γενικά έξω από την Ελλάδα υπάρχει μεγάλο πλέον πνευματικό ενδιαφέρον για την χώρα μας, όχι μόνο για τον ήλιο της και τις εκπληκτικές όντως παραλίες της, που σήμερα βρίσκει και αλλού κανείς τέτοιες και με φθηνότερο οικονομικό κόστος, αλλά οι συνάνθρωποί μας ξένοι ενδιαφέρονται και για πολιτισμό και για ανακάλυψη τρόπων ζωής αλλά και ειδικότερα για την "Ορθοδοξία εντός της Εκκλησίας μας.

Πολλοί πλέον από τους νέους μας μετά τις πτυχιακές σπουδές τους παίρνουν τον δρόμο για την Ευρώπη και για άλλες γενικότερα προοδευμένες επιστημονικά χώρες και αγωνίζονται να διακριθούν σε γνώσεις, σε εργασία κ.λ.π.

Όταν στο περιβάλλον το εργατικό, το φοιτητικό, το επιστημονικό μαθευτεί, ότι υπάρχουν ανάμεσα τους και Έλληνες Ορθόδοξοι σίγουρα θα αντιμετωπιστούν με ένα κλίμα ενδιαφέροντος. Οι ξένοι θα πλησιάζουν και θα ζητούν να τους αναφέρουμε για την ζωή και τις εκδηλώσεις της ορθοδοξίας στην πατρίδα μας, για τις συνήθειες μας για τις δυνατότητες επισκέψεως τους στα ιστορικά μνημεία και τα προσκυνήματα μας, για το τι κοινό υπάρχει και που υπάρχουν διαφορετικές αντιλήψεις και προσεγγίσεις πάνω στα σημερινά θέματα και προβλήματα κ.λ.π. Η ευθύνη μας είναι μεγάλη και σε προσωπικό αλλά και σε εθνικό και εκκλησιαστικό επίπεδο.

Έτσι με τα όσα πιο πάνω είπαμε έγινε ιδιαίτερα αντιληπτό ότι χρειάζεται από όλους μας και ιδιαίτερα από τους φορείς που εμπλέκονται ενεργά σε θέματα τέτοια και είναι η Εκκλησία, η Πολιτεία, τα Προσκυνήματα γενικότερα η Εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες της μια προετοιμασία, όχι τόσο θεωρητική, αλλά ουσιαστική, ώστε να μεταφέρουμε *έργοις* και *λόγοις* στους ξένους επισκέπτες μας, κάτι ουσιαστικό και ζωτικό από την πίστη και την ορθόδοξη ζωή και ιστορική Παράδοση της Αγίας Εκκλησίας μας.

Άλλωστε σήμερα παρά ποτέ οι άνθρωποι όλης της γης αγωνίζονται να κρατήσουν τα στοιχεία της ιστορικής τους ταυτότητας ώστε να μην χαθούν ή χυλοποιηθούν στην χοάνη της κακώς νοούμενης παγκοσμιοποίησης όπως σοφά σημείωνε ο Μακαριστός σοφός Αρχιεπίσκοπός μας ο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Χ ρ ι σ τ ό δ ο υ λ ο ς. Οι επισκέπτες μας ξένοι περιηγητές δείχνουν να έχουν πολύ περισσότερα πνευματικά ενδιαφέροντα από ότι εμείς νομίζομε.

Ενδιαφέρονται για την καλή βυζαντινή τέχνη, σε όλες τις μορφές και τοπικές παραδόσεις της για την μουσική μας, τις τοπικές ειδικές παραδόσεις, τα έθιμα, την αγιογραφία, την ναοδομία, την αγιολογία, τα ιερά σκηνώματα, τις ιερές και θαυματουργές εικόνες, τα βεβαιωθέντα θαύματα, την εκκλησιαστική ή μοναστηριακή κουζίνα, τους παραδοσιακούς δρόμους του εκκλησιαστικού κρασιού, για την ορθόδοξη λατρεία σε όλες τις μορφές και εκφάνσεις της κλπ. και χρειάζεται και ή ανάλογη από εμάς αλλά και τα Στελέχη της Εκκλησίας και των άλλων Φορέων ειδική και συστηματική και σε βάθος πολύπλευρη κατάρτιση.

Το θέμα της επικοινωνίας και της ενότητας των λαών είναι και θέμα που ξεπερνάει τις ανθρώπινες δυνατότητες. Χρειάζεται ή χάρη και ή δύναμη και του Θεού. Χρειάζεται και η Χάρις του Αγίου Πνεύματος που συγκροτεί τον θεσμό της Εκκλησίας και καλεί σε ενότητα όλο το ανθρώπινο γένος και πάσα ψυχή και γλώσσα, που ενώνει και κατευθύνει τις ψυχές των ανθρώπων που αποτελούν ανεπανάληπτες άγιες εικόνες Θεού. Χρειάζεται έτσι και εκ μέρους πάντων προσευχή αγάπης και ταπεινώσεως.

Το προαιώνιο Σχέδιο του Θεού για την παγκόσμια κοινωνία των ανθρώπων θα πραγματοποιηθεί οπωσδήποτε. Η Εκκλησία μας, ως Σώμα Χριστού, η Αγία Γραφή, ή Πίστη μας, οι παραδόσεις μας και τα πολλά και ποικίλα «σημεία των καιρών» μας βεβαιώνουν για την μεγάλη αυτή πραγματικότητα του μέλλοντος. Σε αυτή την μεγάλη πραγματικότητα δεν μπορεί παρά ο υγιείς τουρισμός, οι επισκέψεις των συνανθρώπων μας και οι προσκυνηματικές περιηγήσεις που καθημερινά αυξάνουν προς τα Μνημεία αλλά και γενικότερα τα σεβάσματα της Ανθρωπότητας και του Πολιτισμού σε κάθε ευλογημένο τόπο να ενισχύουν το προαιώνιο σχέδιο της Πεντηκοστής του Θεού για τους ανθρώπους του που αποτελούμε τις εικόνες του. Μη λησμονούμε τέλος όπως και σε άλλες ομιλίες και άρθρα μας έχουμε επαναλάβει τον λόγο της Αγίας Γραφής και το βίωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ζωής μας ότι, *" του Κυρίου η γή και το πλήρωμα αυτής "*.